

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

04 11 2025

М. Київ

№ 1452

Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які беруть участь у реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти «Старша профільна школа: нові підходи та інструменти для вчителів»

Відповідно до абзацу п'ятнадцятого пункту 10 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 (зі змінами), підпункту 13 пункту 4 та пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (зі змінами), з метою розвитку компетентностей педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти для ефективної реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти, формування готовності до впровадження нових підходів, сучасних методик і технологій навчання на рівні профільної середньої освіти

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Типову програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які беруть участь у реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти «Старша профільна школа: нові підходи та інструменти для вчителів» (далі – Типова програма), що додається.

2. Директорату шкільної освіти (Кільдерова Інна) забезпечити оприлюднення Типової програми на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Кузьмичову Надію.

Міністр

Оксен ЛІСОВИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Міністерства освіти
і науки України**

04.11.2025 № 1452

ТИПОВА ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів загальної середньої освіти, які беруть участь
у реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти
за темою «СТАРША ПРОФІЛЬНА ШКОЛА:
НОВІ ПІДХОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ»**

Розробники: учасники робочої групи відповідно до наказу державної установи «Український інститут розвитку освіти» від 24.07.2025 № 138-аг.

Рецензенти:

Цимбал І. І., директор Луганського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент;

Булгакова Є. К., завідувач відділу суспільно-філологічних дисциплін Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського.

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми. Завершальний етап реформи НУШ, зокрема створення мережі академічних ліцеїв, затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти та Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням, передбачає оновлення підходів до організації освітнього процесу в старшій профільній школі.

Особливого значення набуло підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти як рушіїв трансформаційних освітніх змін. Учителі мають розуміти засади реформування профільної середньої освіти загалом та особливості організації освітнього процесу в академічному ліцеї зокрема, створювати навчальні програми на основі модельних та Державного стандарту профільної середньої освіти, застосовувати сучасні методики й технології навчання під час викладання предметів та інтегрованих курсів, інтегрувати кар'єрне консультування у викладання окремих галузей тощо.

З огляду на актуалізацію питання професійного розвитку педагогів розроблено Типову програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які беруть участь у реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти, за темою «Старша профільна школа: нові підходи та інструменти для вчителів» (далі — Типова програма) на засадах андрагогічного, компетентнісного, діяльнісного, індивідуального,

диференційованого, аксіологічного, акмеологічного підходів із раціональним розподілом годин між теоретичним і практичним компонентами.

Програму розроблено з урахуванням законів України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (зі змінами), «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX (зі змінами); Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 (зі змінами)); професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225); Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р зі змінами); Державного стандарту профільної середньої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 № 851); Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням (наказ Міністерства освіти і науки України від 26.05.2025 № 765, зі змінами, внесеними відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 19.06.2025 № 884); Концептуальних засад реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї) (наказ Міністерства освіти і науки України від 10.10.2024 № 1451) тощо.

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти, які беруть участь у реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми: на основі Типової програми суб'єкти підвищення кваліфікації розробляють власні програми відповідно до специфіки освітньої галузі.

Форма підвищення кваліфікації: визначається суб'єктом підвищення кваліфікації відповідно до постанови КМУ від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників».

Мета підвищення кваліфікації: розвиток компетентностей педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти для ефективної реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти, формування готовності до впровадження нових підходів, сучасних методик і технологій навчання на рівні профільної середньої освіти.

Завдання підвищення кваліфікації:

окреслити нормативно-правові засади Державного стандарту профільної середньої освіти, його роль та складники;

забезпечити розуміння змісту й структури Типової освітньої програми для 10–12 класів академічних ліцеїв;

розвинути вміння щодо розроблення навчальних програм на основі модельних і Державного стандарту профільної середньої освіти відповідно до профілю з урахуванням потреб учнівства;

удосконалити компетентності педагогічних працівників щодо викладання предметів / інтегрованих курсів у старшій профільній школі, зокрема на основному й поглибленому рівнях;

формувати вміння застосовувати елементи профорієнтації та кар'єрного консультування під час реалізації змісту освітньої галузі;

розвинути здатність ефективно використовувати цифрові інструменти й технології під час викладання предметів / інтегрованих курсів;

поглибити розуміння специфіки здійснення оцінювання в старшій профільній школі.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться (відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОН України від 29 серпня 2024 року № 1225): предметно-методична компетентність (А2), інформаційно-цифрова компетентність (А3), організаційна компетентність (Г2), оцінювально-аналітична компетентність (Г3).

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

За результатами навчання педагоги оволодіють знаннями та розвинуть уміння щодо:

організації освітнього процесу в старшій школі відповідно до нормативно-правових засад Державного стандарту профільної середньої освіти;

практичного застосування Типової освітньої програми для 10–12 класів академічних ліцеїв;

створення навчальних програм на основі модельних і Державного стандарту профільної середньої освіти;

викладання навчальних предметів та інтегрованих курсів на основному й поглибленому рівнях у старшій профільній школі, інтеграції галузей та предметів / курсів;

застосування цифрових інструментів і технологій у старшій профільній школі;

використання елементів профорієнтації та кар'єрного консультування під час викладання предметів і курсів за освітніми галузями;

здійснення оцінювання досягнень здобувачів освіти на основному та поглибленому рівнях у старшій профільній школі.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації: систему та критерії оцінювання результатів навчання визначає суб'єкт підвищення кваліфікації.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: за результатами виконання Програми суб'єкт підвищення кваліфікації визначає вид документа (свідомство, сертифікат тощо), що буде виданий педагогічним працівникам.

Технічний опис, дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі та облік виданих документів мають відповідати вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами).

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ					
Тема 1.1. Засади Державного стандарту профільної середньої освіти	2	-	1	-	3
Тема 1.2. Типова освітня програма для академічних ліцеїв	2	-	1	-	3
Разом за модулем	4	-	2	-	6
МОДУЛЬ 2. МОДЕЛЮВАННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В АКАДЕМІЧНОМУ ЛІЦЕЇ					
Тема 2.1. Модельні навчальні програми: складники та адаптація	2	-	1	-	3
Тема 2.2. Навчальні програми: розроблення, затвердження, упровадження	2	2	-	-	4
Тема 2.3. Організація освітнього простору в академічному ліцеї	-	-	1	-	1
Разом за модулем	4	2	2	-	8
МОДУЛЬ 3. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТІВ / КУРСІВ ОСНОВНОГО ТА ПОГЛИБЛЕНОГО РІВНІВ У СТАРШІЙ ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ					
Тема 3.1. Особливості викладання навчальних предметів та інтегрованих курсів на основному й поглибленому рівнях	2	3	-	-	5
Тема 3.2. Використання цифрових інструментів і технологій у старшій профільній школі	-	2	-	-	2
Тема 3.3. Профорієнтація та кар'єрне консультування у викладанні предметів і курсів за освітніми галузями	-	1	-	-	1
Разом за модулем	2	6	-	-	8

МОДУЛЬ 4. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ НА РІВНІ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ					
Тема 4.1. Підходи до оцінювання результатів навчання в старшій профільній школі	2	-	1	-	3
Тема 4.2. Інструментарій оцінювання результатів навчання здобувачів профільної середньої освіти	-	2	1	-	3
Разом за модулем	2	2	2	-	6
Підсумкові заходи	-	-	-	2	2
УСЬОГО	12	10	6	2	30

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ

Тема 1.1. Засади Державного стандарту профільної середньої освіти

Зміст і структура Державного стандарту профільної середньої освіти. Базовий навчальний план профільної середньої освіти. Компетентнісний потенціал освітніх галузей та базові знання. Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної середньої освіти відповідно до освітніх галузей.

Тема 1.2. Типова освітня програма для академічних ліцеїв

Структура та зміст Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням. Типовий навчальний план. Обов'язкові та вибіркові освітні компоненти. Інтегровані курси (зокрема й міжгалузеві). Форми організації освітнього процесу. Кластери та профілі навчання. Змінні групи. Засади створення освітньої програми закладу освіти на основі Типової освітньої програми.

МОДУЛЬ 2.

МОДЕЛЮВАННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В АКАДЕМІЧНОМУ ЛІЦЕЇ

Тема 2.1. Модельні навчальні програми: складники та адаптація

Модельні навчальні програми для обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів. Складники модельних навчальних програм профільної середньої освіти. Вимоги до модельних навчальних програм. Модельні навчальні програми основного та поглибленого рівнів. Адаптація модельних навчальних програм до специфіки закладу освіти та профілю навчання.

Тема 2.2. Навчальні програми: розроблення, затвердження, упровадження

Навчальні програми для обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів. Розроблення навчальних програм на основі модельних / не на основі модельних. Освітній дизайн навчальної програми. Ідеї для створення навчальних програм. Затвердження та впровадження навчальних програм.

Тема 2.3. Організація освітнього простору в академічному ліцеї

Сучасні вимоги до організації освітнього простору та матеріально-технічного забезпечення в академічному ліцеї. Платформи дистанційного навчання та їхні функціональні можливості. Організація змішаного навчання: поєднання очних і дистанційних форм.

МОДУЛЬ 3.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТІВ / КУРСІВ ОСНОВНОГО ТА ПОГЛИБЛЕНОГО РІВНІВ У СТАРШІЙ ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ

Тема 3.1. Особливості викладання навчальних предметів та інтегрованих курсів на основному й поглибленому рівнях

Викладання предметів на основному та поглибленому рівнях. Особливості викладання інтегрованих курсів. Розвиток критичного мислення через інтеграцію освітніх галузей. Командна робота педагогів у викладанні інтегрованих курсів. Учитель як фасилітатор: стратегія супроводу замість контролю. Забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти в старшій профільній школі.

Тема 3.2. Використання цифрових інструментів і технологій у старшій профільній школі

Цифрові інструменти та їхній потенціал для профільної середньої освіти. Огляд сучасних освітніх онлайн-платформ. Створення та адаптація цифрових навчальних матеріалів для старшої профільної школи. Використання штучного інтелекту для персоналізації навчання: можливості й етичні аспекти. Цифрова грамотність педагогів і здобувачів освіти.

Тема 3.3. Профорієнтація та кар'єрне консультування у викладанні предметів і курсів за освітніми галузями

Стратегічне бачення ролі кар'єрного освітнього радника в супроводі здобувачів освіти. Профорієнтація у викладанні предметів та курсів за освітніми галузями. Роль учителя в кар'єрному консультуванні. Побудова індивідуальних освітніх траєкторій учнів.

МОДУЛЬ 4.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ НА РІВНІ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Тема 4.1. Підходи до оцінювання результатів навчання в старшій профільній школі

Види оцінювання. Загальні критерії оцінювання та галузеві критерії. Особливості оцінювання обов'язкових освітніх компонентів. Специфіка оцінювання вибіркових курсів. Вибір закладом освіти власної шкали оцінювання чи системи оцінювання, визначеної законодавством.

Тема 4.2. Інструментарій оцінювання результатів навчання здобувачів профільної середньої освіти

Принципи й характеристики ефективного оцінювання (формульовального, підсумкового тощо). Самооцінювання і взаємооцінювання здобувачів освіти. Застосування цифрових інструментів для оцінювання. Розвиток рефлексивних навичок у здобувачів профільної середньої освіти. Оцінювання в очному, дистанційному й змішаному навчанні.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 30.07.2025).
2. Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 № 851. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.08.2025).
3. Про затвердження Концептуальних засад реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї) : наказ Міністерства освіти і науки України від 10.10.2024 № 1451. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-reformuvannia-profilnoi-serednoi-osvity-akademichni-litsej> (дата звернення: 05.08.2025).
4. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity> (дата звернення: 05.08.2025).
5. Про затвердження типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням : наказ Міністерства освіти і науки України від 26.05.2025 № 765 зі змінами від 19.07.2025 № 884. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/2025/06/25/top-dlya-10-12-kl-zzso-yaki-zabezp-zdob-prof-osvity-25-06-2025-1.pdf> (дата звернення: 06.08.2025).
6. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-ІХ (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 05.08.2025).

Основна література

1. Кремень В. Г., Топузов О. М., Ляшенко О. І., Мальований Ю. І., Засекіна Т. М. Профільна середня освіта: концептуальні засади для нової української школи. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 2023. № 5(2). С. 1–8. URL: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5201> (дата звернення: 05.08.2025).

2. Профільна середня освіта: виклики і шляхи реалізації : збірник матеріалів / за заг. ред. Ляшенко О. І., Засекої Т. М., Мальованого Ю. І., Литвинової С. Г., Малиношевської А. В. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. 288 с. URL:

https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740085/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9C%D0%A1_v5.pdf (дата звернення: 08.08.2025).

3. Розробляємо модельну навчальну / навчальну програму : інструктивно-методичні рекомендації для авторів модельних навчальних / навчальних програм з навчальних програм / інтегрованих курсів. Державна установа «Український інститут розвитку освіти», Державна служба якості освіти України. Київ, 2025. 28 с. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/05/uied-67ag-26.05.2025.pdf> (дата звернення: 05.08.2025).

4. Старша профільна школа: кроки до становлення. Версія 2.0 / Фасоля О., Сеїтосманов А., Мархлевські В. К., 2024. 76 с. URL: <https://decentralization.ua/uploads/library/file/952/ProfileEducation 2.0.pdf> (дата звернення: 05.08.2025).

Додаткова література

1. Годлевська К. В., Котун К. В., Постригач Н. О., Старошук Ю. М. Професійна підготовка вчителів старшої школи у зарубіжних країнах : навчальний посібник для дистанційного курсу. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 2022. 190 с. URL: <https://surl.li/sztvun> (дата звернення: 05.08.2025).

2. Гривко А., Ващенко Л. Поточне та формувальне оцінювання в базовій та старшій профільній школі. *Український педагогічний журнал*. 2021. № 2. С. 72–83. URL: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2021-2-72-83> (дата звернення: 05.08.2025).

3. Гуцало Л. В., Маркевич О. В. Організація профільного навчання в Україні: законодавство та практичне втілення (на прикладі Наукового ліцею Житомирського державного університету імені Івана Франка). *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 24. С. 798–812. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/40114/> (дата звернення: 08.08.2025).

4. Топузов О. М., Малихін О. В., Алексеева С. В., Арістова Н. О. Індивідуалізація навчання в умовах змішаної форми організації освітнього процесу у профільній старшій школі : методичний посібник. [Електронне видання]. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. 99 с. URL: <https://surl.li/rqlmnn> (дата звернення: 08.08.2025).

Інтернет-ресурси

1. Реформа старшої школи: профільна. URL: <https://profilna.mon.gov.ua> (дата звернення: 05.08.2025).

В. о. генерального директора
директорату шкільної освіти

Ірина КЛІДЕРОВА